

פועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדדדד

ZD HADEREKH **زوهديرخ**

גיליון 25 / 1 ביולי 2026

**מדוע חקרו את מוחמד
ברכה**
עמ' 4

עיתון זה ממומן על ידי ממשלת ישראל

ישראל - נושאת המטוסים הגדולה של ארה"ב

עמ' 3

בדוח המקורי. בדוח הראשוני פירטה ויקטורי שלוש סיבות לצמיחה: הכנסת מוצרי חשמל למגוון, עלייה של 25% במכירות, שמתוכה 23% בחנויות זהות, וכן המכירות לעזה. אולם הרשת לא פירטה עד כמה תושבי עזה הפכו לגורם מהותי בתוצאותיה. רשות ניירות ערך ראתה בכך דיווח בחסר למשקיעים, וחייבה את הרשת בפרסום הדוח המשלים. במסגרת הגילוי הנוסף נאלץ רביד להודות כי הסיוע ההומניטרי לתושבי עזה, שבמסגרתו פעלה ויקטורי כספק מוכר של משרד הביטחון, היה אחראי לכשני שלישים מהגידול החריג בתוצאות.

נויית זומר, "דיעות אחרונות", 15.6

הניצחון המוחלט של טראמפ

"נשיא ארה"ב, דונלד טראמפ, אמר בשיחה עם כתבים בוועידת ה-ג'י 7 כי בלעדיו 'לא הייתה ישראל'".

דיווח ב"רויטרס", 16.6

מנהיגי עובדים שמתכרים כמו בורגנים

"ההסתדרות הלאומית אמנם הוקמה ב-1934 כאלטרנטיבה לארגוני העובדים הגדולים, אך נכון ל-2023 היא מייצגת קצת יותר מ-100 אלף עובדים ומחזוריה הכספיים עומד על 89 מיליון שקל. ביחס לממדיו הצנועים יחסית של הארגון, נתוני השכר של בכיריו, הנחשפים כעת לראשונה, מרשימים. יו"ר הארגון המיתולוגי, יואב שמחי, המכהן מאז 2007, הוא היסטורית המשכר הגבוה בארגון. המשכר הזה נהנה ב-2023 ממשכורת של לא פחות מ-986 אלף שקל ברוטו בשנה – כ-82 אלף שקל בחודש. לשם השוואה, שכרו של יו"ר ההסתדרות העובדים הכללית ארנון בר דוד באותה שנה היה 756 אלף שקל, אף שההסתדרות הכללית מייצגת כ-800 אלף עובדים (פי 8) ומחזוריה הכספיים גבוה כמעט פי 10. גם הבאים בתור בצמרת ההסתדרות הלאומית נהנים משכר חריג, בוודאי כשמדובר בארגון המייצג עובדים. המקום השני קיבל 882 אלף שקל ברוטו ב-2023, ושלושת הבאים אחריו הרוויחו 684 אלף שקל, 672 אלף שקל ו-620 אלף שקל".

עמרי קלישר, "כלכליסט", 15.6

מנהיגת המורים שמתכרת כמו שר

"ההסתדרות המורים היא אחד מגופי העובדים המרכזיים והמשפיעים במערכת החינוך בישראל, המייצג כ-170 אלף עובדי הוראה וגננות. 'גלובס' חושף לראשונה את הדוח הכספיים של ההסתדרות המורים לשנת 2024, ומאפשר הצצה להיקפי הפעילות וההתנהלות התקציבית של הארגון. סעיפי השכר מציגים פערים גדולים בין בכירי הארגון לציבור המורים שהוא מייצג. בעוד שהשכר החודשי הממוצע של עובד הוראה בתנאי משרה מלאה עומד על 15,765 שקל (לפי דוח הממונה על השכר באוצר), ואפילו בעשירון העליון מגיעים המנהלים לכל היותר ל-41 אלף שקל בחודש – בכירי ההסתדרות נהנים ממשכורות גבוהות בהרבה. כך, שני חברי ועד מנהל השתכרו כ-650 אלף שקל בשנה (כ-54 אלף שקל בחודש). אחת מהם היא ככל הנראה המזכ"לית יפה בן דוד, ששכרה מוצמד לזה של שר בממשלה, לאחר שהחליטה להעלות את שכרה בכ-7,000 שקל בחודש בשנת 2023. חבר ועד מנהל שלישי ברשימה משתכר כ-298 אלף שקל בשנה (כ-25 אלף שקל בחודש). ברשימת חמשת מקבלי השכר הגבוה מופיעים באופן מפתיע שישה עובדים. בראשם בכיר המשכר 659 אלף שקל בשנה (כ-55 אלף שקל בחודש). חמשת הבכירים הנוספים ברשימה משתכרים בין 449 אלף ל-594 אלף שקל בשנה".

עידו ארץ, "גלובס", 16.6

דברים בשם אומרם

הניצחון המוחלט של רשת קרפור

"ביקור בסניף קרפור בתל אביב מגלה מקרים ריקים ממוצרי חלב ולקוחות זועמים ששואלים את עובדי הסניף על החוסרים החוזרים ונשנים ביוגורטים וגבינות קוטג'. אלא שבזמן שהמקרים ריקים, בדיקה מגלה שהרשת, שבשליטת אלקטרה מוצרי צריכה, הקפיצה בתוך כחודש את מחיר מוצרי החלב בכ-5%. זאת, על אף שמשרד החקלאות קבע שחלה ירידה בעלויות ייצור מוצרי החלב. למרות הקפיצה במחיר מוצרי החלב, קרפור נכללת בקמפיין "הסל של המדינה" של משרד הכלכלה, אותו יזם השר ניר ברקת. במסגרת המהלך, זכתה הרשת בתקציב פרסום של 50 מיליון שקל בתמורה לקיבוע מחירים של מאה מוצרים אותם קבע המשרד כמוצרים הנמכרים בישראל".

עומר תמרי לאון, "דה מרקר", 15.6

הניצחון המוחלט של רשת ויקטורי

"חודש לאחר שפרסמה את הדוחות הכספיים שלה לרבעון הראשון של שנת 2026, רשות ניירות ערך הורתה לרשת המזון ויקטורי ולבעלים/מנכ"ל שלה, איל רביד, לפרסם דוח כספי משלים, ולגלות באופן מלא את הסיבות שהביאו לזינוק בתוצאותיה. בדוח המשלים התברר כי 99 מיליון שקל מתוך עלייה כוללת של 152 מיליון שקל במכירות ברבעון הראשון נבעו ממכירות לתושבי עזה, ולא ממנועי הצמיחה שהוצגו

מכתבים

למערכת

איך הגלגל מסתובב לו

שאפו על השער של גיליון "זו הדרך" (17.6), שהוקדש למשולש ארה"ב-ישראל-איראן: הצילום הגדול והכותרת "איך שגלגל מסתובב לו". אך נוכח ההתפתחויות האחרונות ביחסי ממשל ארה"ב לממשלת ישראל יש להוסיף לכותרת הראשית עוד כמה מילים מהשיר המפורסם של שמוליק קראוס מ-1982: "למעלה הוא עלה (ממשל טראמפ) ולמטה היא נפלה (ממשלת נתניהו)". אף להוסיף את מילות השיר האחרונות ביחס לטראמפ ולביבי: "אין לאף אחד מה להפסיד. פעם למעלה, פעם למטה. בהתחלה ולסוף פעם למטה, פעם למעלה, זה קרוב, קרוב, קרוב".

י"ג, ח'פיה

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לתיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

עשרות מטוסי תובלה ותדלוק אמריקאים בנתצבג'ט - נמל התעופה הצבאי בן גוריון-טראמפ, מאי 2026 (צילום: יוסי אלוני / פלאש 90)

כל הארץ בסיסים-בסיסים: ישראל בדרך להיות מושבה אמריקאית וולקאם טו פוארטו ריקו של המזה"ת

עוד פועל בישראל הבסיס "אתר 512" בהר קרן בנגב. זהו בסיס מכ"ם קבוע וותיק של פיקוד המרכז האמריקאי, הכולל מגורי קבע לחיילים אמריקאים. ארה"ב מחזיקה גם כמה אתרים ומחסנים סודיים ומאובטחים ברחבי הארץ. המחסנים מכילים תחמושת, פצצות וציוד רפואי בשווי מיליארדי דולרים. הציוד שייך לצבא ארה"ב, אך ישראל מורשית להשתמש בו באישור הממשל במקרה של מלחמה. בקריית גת פועלת זה שנתיים מפקדת מרכז התיאום האזרחי-צבאי שהוקמה בהנחיית הנשיא דונלד טראמפ. המפקדה, המאכלסת מאות חיילים אמריקאים ונציגים בינלאומיים, אמונה על פיקוח, תיאום וניהול הסיוע ההומניטרי, השיקום והפסקת האש ברצועת עזה. מעניין למה שוהים בקריית גת מאות אנשי צבא ארה"ב, כאשר הסיוע לעזה כה מועט, אין הפסקת אש וההרס הרבתי שזורעת ישראל נמשך באין מפריע.

ישראל: נושאת המטוסים האמריקאית הגדולה

בהודעה שנמסרה לבורסה של תל-אביב עוד בספטמבר 2006 נחשף מה שהיה אחד הסודות השמורים – חיל האוויר האמריקאי בונה בסיס בנגב. בהודעה נכתב, כי קבוצת א. דורי זכתה במכרז של חיל ההנדסה של ארה"ב לבנייה בהיקף של 80 מיליון שקל "בבסיס חיל האוויר האמריקאי בנבטים". כן, זו אינה טעות. בנבטים כבר פועל בסיס גדול של חיל האוויר שנבנה עוד ב-1981, בתום הנסיגה מכיבוש סיני ולאחר שגורשו כל התושבים הערבים-בדואים מהאזור. במקביל פועל בנבטים מזה שנים מתחם סגור בשם "ג'ניפר". כמיטב המסורת הקולוניאלית, מתגוררים בו קצינים, טייסים וחיילים אמריקאים. הוא כולל מגורים, בריכת שחייה וחדר כושר וסגור בפני ה"נייטיבס", כפי שפורסם בגיליון היובל של "זו הדרך". כך, אט-אט, הופכת ישראל מושבה של ארה"ב – פוארטו ריקו של המזה"ת. "ישראל היא נושאת המטוסים האמריקאית הגדולה ביותר בעולם, שלא זקוקה לשום חייל אמריקאי על סיפונה, שאי אפשר להטביע אותה, ושאינה יכולה לטבוע". אמירה זו מיוחסת לאלכסנדר הייג, מזכיר המדינה האמריקאי תחת הנשיא רונלד רייגן. מאז עברו יותר מ-40 שנה ומשאלותיו מתגשמות, אך בתיקון קל: היא זקוקה לחיילים אמריקאים.

שמואל אורניץ

ארצות הברית בוחנת מחדש את פריסת כוחותיה במזרח התיכון, ובין היתר שוקלת להעביר חלק מהבסיסים לישראל, להציב את כוחותיה בין הים לירדן ולעבות את מחסני החירום שכבר קיימים. כך נחשף בסוף השבוע (26.6) בתחקיר מקיף שפרסם ה"וול סטריט ג'ורנל".

עוד חשף עיתונם של החוגים הפיננסיים, ששינוי הפריסה של צבא ארה"ב באזור הוא תולדה של הנזק הרב שנגרם במהלך המלחמה עם איראן בלפחות 20 אתרים צבאיים אמריקאיים ברחבי המזרח התיכון. ממשל טראמפ טרם מסר פומבית את היקף הנזק. במסגרת הדיונים נשקלת האפשרות לצמצם את הנוכחות הצבאית האמריקאית בכוחות ובערב הסעודית ולפזר את היכולות הצבאיות על פני מספר גדול יותר של אתרים בשל הטילים והכטב"מים האיראניים.

במאי האחרון דווח ב"וושנינגטון פוסט", כי לפי צילומי לוויין גרמו התקיפות האיראניות נזק או השמידו לפחות 228 מבנים ב-15 בסיסים של צבא ארה"ב באזור. על פי הניתוח שעשה העיתון האמריקאי, שהתבסס על השוואה בין תצלומי לוויין שפירסמו איראן וסוכנות החלל האירופית, פגעו התקיפות בהאנגרים של מטוסים, במגורי חיילים, במאגרי דלק, בכלי טיס, במערכות הגנה אווירית ובמכ"ם.

כאמור, נבחנת הרחבת הנוכחות הצבאית האמריקאית בישראל. במהלך המלחמה אירחה ישראל עשרות כלי טיס אמריקאיים, בהם מטוסי קרב, מטוסי תובלה ומטוסי תדלוק. בעקבות אירוח זה, ישראל היא אחת החלופות המועדפות. לבד מבסיסי חיל האוויר, גם נתב"ג היה לבסיס של חיל האוויר האמריקאי ומטוסיו תפסו את מרבית מקומות החנייה.

גם שדה תעופה וגם נמל

העיתון ציין שמדובר "בהרחבת הנוכחות הצבאית האמריקאית", כי לצבא ארה"ב כבר יש מספר לא מבוטל של כוחות ומתקנים בישראל. זה לא חדש. לבד מנתב"ג, בו על פי הפרסומים יש מחסני נשק ותחמושת, ונמל חיפה שהפך לפני שנים לנמל הבית של הצי השישי של ארה"ב, בספטמבר 2017 נחנך בסיס אמריקאי בבית הספר להגנה אווירית (ביסל"א). אז מסר דובר צה"ל כי "הבסיס יהיה בסיס הקבע הראשון של הצבא האמריקאי בשטח מדינת ישראל ובו ישרתו עשרות חיילים אמריקאים". "זו הפעם הראשונה שבה חנכנו מחנה קבע של השותפה הכי חשובה שלנו – ארצות הברית. זה רגע היסטורי, מרגש ומשמעותי בתשובה של מדינת ישראל לאיום התלול-מסלול", הסביר תא"ל צביקה חיימוביץ, מפקד מערך ההגנה האווירית דאז.

המשטרה עצרה את מוחמד ברכה, יו"ר ועדת המעקב לשעבר ממשלת הימין כשלה - נשאר לה רק הקלף הגזעני

בתשובה לשאלה על אודות הקשר בין מעצרו לבין האווירה הפשיסטית השוררת בישראל ורדיפת הנהגת הציבור הערבי, ובפרט ועדת המעקב העליונה, אמר ברכה כי הדיבורים על "הסתה לטרור" והאשמות דומות שיוחסו לו הם "דברים מאוסים ומפוכרקים, והאשמות מוכנות מראש שאין להן יסוד". ברכה סבור כי עיתוי החקירה הוא "הביטוי הפשוט ביותר" למה שמתוכנן לשלב הבא, וציין כי הציבור הערבי ניצב בפני הסלמה נרחבת בכמה מישורים.

"אנחנו עומדים בפני הסלמה בהריסת בתים בנגב והסלמה בהריסת במשולש ובגליל, בצד התפשטות מבהילה של הפשיעה, רדיפות פוליטיות, תקיפות נגד עובדים ונהגי אוטובוסים ערבים, הסתה יומיומית וחקיקה שלא ניתן להגדירה אלא כפשיסטית לחלוטין", הוסיף.

ברכה הדגיש כי מדיניות זו אינה מנותקת מההקשר הפוליטי הכללי לקראת הבחירות הקרובות, ומטרתה "לדכא את רצון הבוחר הערבי ולהוביל אותו לפחד, לייאוש ולהימנעות מהצבעה". עוד הזהיר מפני מידע לפיו פעילים מהימין ומהתנחלויות מתכוונים להתפרס בקלפיות בכפרים ובכפרים הערביות, ובמיוחד בנגב, בחסות המשטרה. לדבריו: "המשטרה של בן גביר לא תהיה שם כדי להגן על האזרח הערבי מפני הקיצוניים הללו. להפך, הקיצוניים הללו הם שיזכו בהגנת המשטרה".

ברכה הוסיף כי ממשלת הימין, שאינה יכולה להציג לחברה הישראלית שום הישג בכל הנוגע ל-7 באוקטובר, למלחמה באיראן, לכיבוש עזה או לכל סוגיה אזורית אחרת, נותרה עם קלף אחד ויחיד — ההסתה נגד הערבים והשתקת הקול הערבי. "הממשלה מבינה שדחיקת 20% מהאזרחים בישראל מחוץ למעגל ההצבעה עשויה לשפר משמעותית את סיכויי הניצחון בבחירות של גוש הימין הפשיסטי השולט כעת".

משפחות לבנוניות שהפגינו בביירות:

חוששים שישראל חטפה את יקירינו

משפחותיהם של ארבעה עקורים, שנעדרים מאז ששבו לדרום לבנון, קיימו בשבוע שעבר משמרת מחאה בקריית הממשלה בביירות. המשפחות דורשות לקבל מידע על גורל יקיריהן, על רקע החשש כי נשבו בידי חיילים ישראלים. קרוביהם של מוחמד חסן, בן 34, עלי קשמר, בן 39, האדי רקא, בן 19, וג'וואד באזי, בן 19, מסרו כי הקשר עמם נותק מאז 15 ביוני, אז עשו את דרכם מביירות בחזרה לדרום לבנון, מיד לאחר ההכרזה על הפסקת האש.

על פי דיווחים שמסרו עיתונאים למחרת היעלמותם, השניים הראשונים נראו לאחרונה באזור הכפר ספד אל-בטיח/שבנפת בינת ג'בייל, ואילו מיקומם האחרון הידוע של שני הצעירים האחרים היה בכפר שהאבייה שבנפת צור. יישובים אלו שוכנים בסמוך לאזורים שבהם פועלים כוחות הכיבוש. על פי דיווח שפרסמה סוכנות הידיעות הממלכתית הלבנונית, המשפחות קראו לשלטונות בביירות להציב את סוגיית הנעדרים בראש סדר העדיפויות ולגייס את כל האמצעים כדי לברר מה עלה בגורלם.

לפי עמותת "קריאה לחופש", הפועלת למען הלבנונים החטופים והעצורים בבתי הכלא בישראל, עשרות אזרחים לבנונים מוחזקים כיום בישראל לאחר שנעצרו בשטח לבנון, בפרט מאז פרוץ המלחמה בדרום המדינה באוקטובר 2023.

"מטרת המעצר והחקירה בהתנחלות אריאל היא להטיל אימה, לרדוף פוליטית את מתנגדי הכיבוש ולערער על הקשר הבלתי-ניתק בין הציבור הערבי בישראל לעמו הפלסטיני בשטחים הכבושים", אמר יו"ר ועדת המעקב לשעבר והמנהיג הקומוניסטי מוחמד ברכה בריאיון שפורסם בשישי (26.6) בעיתון "אל-אתיחאד". ברכה נעצר בשבוע שעבר "בחשד להסתה" נחקר בתחנת המשטרה באריאל והובא לבית משפט השלום בפתח תקווה, שם שוחרר בערבות. חקירת המשטרה הפוליטית נפתחה בעקבות נאום שנשא במפגש של תנועת פת"ח ברמאללה בשנת 2022.

ברכה סיפר בריאיון כי קיבל שיחה מנציג משטרת ישראל בתחנת אריאל, שדרש ממנו להתייצב לחקירה. ברכה סירב להגיע לתחנת משטרה הממוקמת בתוך התנחלות והסמין את מרכז עדאלה לטפל בנושא. אך המשטרה סירבה להשיב רשמית לפניית עדאלה בנוגע למיקום החקירה, ובהמשך יצרה עמו קשר פעם נוספת כדי לזמנו, אך הוא סירב בשנית. ברכה המשיך: "ביום שלישי בבוקר הגיע לביתי בשפרעם קצין משטרה עם צו בית משפט המחייב אותי להתייצב לחקירה בתחנת המשטרה באריאל. שם נחקרתי במשך כארבע שעות על תוכן נאום שנשאתי ברמאללה לפני כמעט ארבע שנים".

ברכה ציין כי "כחלק מהפרובוקציה המכוונת", הוא אולץ למסור את תביעות כל עשר אצבעותיו ולהצטלם, בצעד המשקף, לדבריו, את אופייה הפוליטי והנקמני של החקירה. בתום חקירתו החליטו החוקרים להביאו בפני שופט בית משפט השלום בפתח תקווה, במטרה להטיל עליו שורת מגבלות כתנאי לשחרורו. בין התנאים שביקשה המשטרה: עיכוב יציאתו מהארץ עד סוף אוקטובר הקרוב, הפקדת דרכונו ואיסור כניסה לגדה המערבית למשך 90 יום. את התנאים האלה דחה עורך דינו, חאלד זבארקה ממרכז עדאלה.

ברכה הוסיף: "בית המשפט דחה את בקשת המשטרה לעכב את יציאתי מהארץ, אך הותיר על כנו את איסור הכניסה לגדה המערבית למשך 30 יום והטיל הפקדת ערבות. לאחר מכן החליטה המשטרה להחרים את שני מכשירי הטלפון הניידים בטענה שהם נדרשים 'לצורכי השלמת החקירה'".

55 הרוגים בעזה תוך שבוע

חמישה תושבים נהרגו בשישי (26.6) ברצועת עזה בעקבות תקיפות צבא הכיבוש. על פי רשויות הבריאות ברצועה, במהלך השבוע האחרון נהרגו לפחות 55 בני אדם ועשרות נפצעו כתוצאה מתקיפות אוויריות, מהפגזות ומירי של כוחות הכיבוש, למרות הסכם הפסקת האש שנחתם באוקטובר 2025. על פי הדיווח, מאז תחילת המלחמה ועד תחילת השבוע נהרגו ברחבי הרצועה 73,043 תושבים ו-173,417 נפצעו.

מדיווחי סוכנות הידיעות וואפא עולה כי בשישי שלושה אזרחים נהרגו ואחרים נפצעו בתקיפה ישראלית סמוך למחנה הפליטים אל-מע'אי שבמרכז רצועת עזה. על פי הדיווח, כלי טיס שיגרו טיל לעבר מכונית בכניסה למחנה הפליטים. ההרוגים והפצועים פונו לבית החולים בדיר אל-בלח.

בתקיפה אחרת בצפון הרצועה, נהרג פלסטיני ורבים אחרים נפצעו לאחר שרחפן הטיל פצצה לעבר קבוצת תושבים בבית לאהיא. נפגעי התקיפה פונו לבית החולים א-שיפא בעיר עזה. בתוך כך, נקבע מותו של תושב נוסף, שנפצע יום קודם לכן בתקיפת הצבא במערב העיר עזה.

ביפו גובר הזעם: מחאה עממית ב-30 ביולי

למיגור ארגוני הפשיעה ולאוסוף הנשק הבלתי חוקי, לפני שייגבו קורבנות נוספים."

אפרים דויד

נציג חד"ש סגן ראש העיר ת"א-יפו ובקרוב גם בחיפה

י"ר סניף חד"ש ביפו וחבר מועצת העיר תל אביב, עו"ד אמיר בדראן, נבחר בשבוע שעבר (22.6) לסגן ראש העיר. זו הפעם הראשונה שנציג חד"ש מתמנה לתפקיד. בין התנאים שהוסכמו בין בדראן וראש העיר רון חולדאי: "העירייה תמנע מלתמוך או לתקצב גופים הקוראים לגזענות או אפליה, או שמטרתם לדחוק החוצה קהילות משכונותיהן". בדראן מכהן כחבר מועצת העיר מאז שנת 2016. בספטמבר 2023, לפני הבחירות המוניציפליות האחרונות, הכריז על מועמדותו לראשות העיר, אך הסיר אותה.

בדראן פעיל במסגרת מאבקי הדיוור של האוכלוסייה הערבית ביפו, נגד פינוי תושבים מבתיהם ולמען קידום הסדרה של זכויותיהם בקרקע. הוא לקח חלק במחאה נגד ההפיכה המשטרית של ממשלת הימין, והוביל ביפו הפגנות נגד הכיבוש ונגד המלחמה בעזה ובלבנון.

מינויו של איש חד"ש התאפשר עם סיום כהונתו של חיים גורן מסייעת "מאמינים", השלוחה המקומית של מפלגתו הגזענית של שר האוצר בצלאל סמוטריץ'. המינוי מסמל שינוי ביחסי הכוחות במועצת העירייה ומבטא חיזוק לקולות השותפות, השוויון והפלורליזם בעיר. במסגרת ההסכם, יעמוד בדראן בראש ועדת היגוי עירונית שתעסוק בתחומי קהילה, חינוך, תעסוקה והתמודדות עם אתגרי הפשיעה ביפו, תוך שילוב נציגי ציבור ופעילים בעבודת הוועדה. ההסכמות בין בדראן לראש העיר רון חולדאי כוללות גם הצהרות משותפות בדבר חיזוק השותפות בין הקהילות בעיר, שמירה על אופיין של השכונות הוותיקות, התמודדות עם תהליכי ג'נטריפיקציה, קידום רב-תרבותיות והגנה על זכויות האדם. צעדים אלו ילוו בהעמקת ההשקעה העירונית ובמעורבות מוגברת של חברי הסיעה ביישום המדיניות.

בנוסף, סוכם בדבר חיזוק תוכניות עירוניות לנוער בסיכון, הרחבת השילוב בתעסוקה של אוכלוסיות מודרות, מאבק בפשיעה ביפו ובדרום העיר וחיזוק השירותים החברתיים והקהילתיים. עוד סוכם: פתרונות מעשיים לשוכרי דירות ולסיוע עירוני במצב של קריסת מבנה או בניין שאינו ראוי למגורים; שימור הגינה בשכונת שפירא; הקמת מרכז למורשת ערבית יפו; התחייבות עירונית למניעת תמיכה בגופים הקוראים לגזענות או אפליה, או שמטרתם לדחוק החוצה קהילות משכונותיהן ועוד.

בתוך כך, נמשכים המאמצי הימין במועצת העיר חיפה ומחוצה לה להכשיל את מינויו של חבר סיעת חד"ש במועצה, עו"ד פאחר ביאדסי, לסגן ראש העיר בהתאם להסכם הקואליציוני. במועצת העיר מכהנים שני חברי מועצה מטעם חד"ש: רג'א זעאתרה וביאדסי. כדי מינויו של ביאדסי יאושר הוא זקוק ל-16 קולות במועצה. כדי למנוע את בחירתו, נפתח קמפיין גזעני נגד המינוי הצפוי בישיבת המועצה שתתקיים ביום שלישי הקרוב, 7 ביולי.

פעילים ערבים ויהודים התכנסו ביום חמישי האחרון (25.6) באולם הוועד למען ערביי יפו ("הרביטה") כדי לקדם מחאה עממית נגד האלימות המשטרית הגוברת כלפי התושבים ונגד הגזענות והפרובוקציות בפעילות של אנשי הגרעינים התורניים שהגיעו לעיר בשנים האחרונות.

עם המשתתפים במפגש - ראשי המועצה האיטלמית המקומית והוועד האורתודוקסי של התושבים הנוצרים; סגן ראש עיריית תל אביב-יפו החדש עו"ד אמיר בדראן; פעילי כולנא יפא; ראשי סניפי חד"ש ביפו ובתל-אביב; שותפות השלום; הגוש נגד הכיבוש החיפאי; נציגים מאקדמיה לשוויון; פעילי בקעת הירדן; פסיכואקטיב - אנשי ונשות בריאות הנפש למען זכויות אדם ועוד. בתום הישיבה הוחלט לקיים הפגנת מחאה ביום חמישי, 30 ביולי, בשעות הערב.

במהלך הישיבה הארוכה העידו התושבים היפואים על יחסה העוין הגובר של המשטרה, על תקריות שיוזמים אנשי הגרעינים התורניים ועל אווירת גזענית כלפי האוכלוסייה הערבית. בדצמבר האחרון, חנאן אבו שחאדה חימל, תושבת יפו שהייתה בשכונת עת בחדש התשיעי להריונה שבה במכוניתה בשכונת עג'מי, יחד עם ילדיה הקטנים בני 5 ו-7 וחמותה. שלושה מתנחלים צעירים המכונים "נוער הגבעות" תקפו את בני המשפחה, קיללו אותם, השמיעו קריאות גזעניות ("ערבייה מסריחה") וריססו גז פלפל לעיני הילדים ברכב. לפי ממצאי חקירת המשטרה, התוקפים הורחקו בעבר משטחי הכיבוש בגדה המערבית בגלל פעילותם נגד התושבים הפלסטינים. לאחר שהורחקו משם הגיעו ליפו וככל הנראה שהו במתחם השייך לגרעין התורני הפועל בעיר.

המקרה הצית מחאה נרחבת בקרב הציבור הערבי ביפו, שכללה הפגנה סוערת ואף שביתה כללית של בתי ספר ועסקים מקומיים במחאה על ההתנכלות. המשטרה פעלה באלימות רבה נגד המפגינים ועצרה 14 תושבים בהם מנהיגים מקומיים ואנשי דת, בטענה של "הפרת הסדר הציבורי, חשש מהתפרעויות והשמעת קריאות הסתה ואלימות". הנהגת הקהילה הערבית ביפו ועורכי דינם של העצורים טענו כי המעצרים היו לא חוקיים ונועדו להשתיק את המחאה הלגיטימית. הם האשימו את המשטרה בקבלת הנחיות פוליטיות "מלמעלה" - קרי ממשרדו של השר לביטחון לאומי איתמר בן גביר.

זעם התושבים גבר לאחר שהמשטרה ניסתה תחילה להציג את תקיפת האישה ההרה כ"סכסוך חניה שגרתית" או "ויכוח בכביש", ועצרה מפגינים ערבים עוד לפני שנעצרו התוקפים הגזענים. יצוין שבעיר פועל גרעין תורני מרכזי אחד, המוכר רשמית בשם "הגרעין התורני יפו". בחסות הגרעין פועלת ישיבת ההסדר "שירת משה" ובמהלך השנים הקים הגרעין מדרשה לבנות, בתי כנסת וגני ילדים הפזורים ברחבי העיר.

זמן קצר לאחר הישיבה נרצח אחמד ג'עברי, בן 16, ברחוב אבן רושד ביפו, במכולת שבה עבד. נער נוסף בן 17 נפצע בינוני. ג'עברי סיים ימים ספורים קודם לכן את לימודיו בבית הספר התיכון אל-מוסתקבל בעיר. סגן ראש העיר בדראן, מסר כי הרצח "ממחיש פעם נוספת את עומק המשבר בתחום הביטחון האישי. לצערנו, תחת הממשלה הרעה והכושלת הזו, הפשיעה והאלימות ממשיכות להשתולל ברחובות, והמחיר משולם בחיי אדם". הוא הוסיף כי "האחריות למיגור הפשיעה והאלימות מוטלת בראש ובראשונה על ממשלת ישראל ועל משטרת ישראל, ועליהן לפעול באופן מידי, נחוש ושוויוני

הנרצח היה במקומו הלא-טבעי

חשוב לציין שהסוגייה העיקרית שבה עסק הסיוור היא חשיבה ביקורתית. גולת הכותרת של מדעי הרוח היא לאתגר את המציאות בשאלות מהות ותוכן ולהטיל ספק במובן מאליו. מסלול הסיוור נבחר באזור שנחשב רגוע ומתון בירושלים, כדי להימנע מלהפגיש את הסטודנטים הצעירים עם פניה הקשוחים של העיר, עם חיכוכים ועימותים יומיומיים שפלסטינים ירושלמים מכירים על בשרם.

הפארקים שהפכו מלכודת

הסיוור לא חשף את הסטודנטים לפערים החברתיים, לעוני או למחסומים ולשוטרי מג"ב. מסלול שעובר בטיילת פארק המסילה, אזור שקט ופסטורלי יפה של העיר, ליד בית ספר הדו-לשוני שמלמד את תלמידיו חיים משותפים, אמור למרבה האירוניה להראות לסטודנטים תמונה יפה של ירושלים. נבחר מסלול שהסטודנטים באופן כללי היו אמורים להסתובב בו ולהרגיש בבטחה, שהרי הוא נמתח קרוב לביתי.

שנה לפני שערכנו את הסיוור, ב-22 במאי 2025 ובמרחק לא רב משם, נרצח בדריסה יליד הכפר המנוח פואד עליאן ברחוב ש"י עגנון, בפארק ריסקין (מנזר סן סימון). צעירים יהודים ניסו לגרש את המנוח ואת חברו מהגן. פרקליטתו של הרוצח, עו"ד מירב זמיר, הגיבה על הרצח במילים: "האירוע הזה התחיל כאשר ההרוג והפצוע מגיעים למקום שהוא לא המקום הטבעי שלהם, בניגוד לחשודים". משפט זה, כמו מותו של פואד, מלווה אותי מאז ועד היום. "לא המקום הטבעי שלהם" נאמר בהתייחס למנוח באופן ישיר, אך שיקף את כלל התפיסה הרווחת בחברת היהודית לגבי המרחב הציבורי בסביבה שבה אני חי.

תחנת סיום הסיוור הייתה בתצפית שבמעלה גבעת טיבליה. לפי המסורת בכפר, הגבעה זכתה בשם זה מפני שבמעלה הגבעה הרוח מהדהדת באוזן כמו תוף טאבלה, ומכאן טיבליה. יעדי על כך עץ התות שגדל מערבה לתצפית, אשר מכוח הרוח במרוץ השנים התעקם וניצב בתנוחה אלכסונית. העץ והגבעה עתידים להפוך שכונת גבעת המטוס ממש בקרוב. בגבעה זו שרידים רבים של מבנים ומתקנים מתקופות קדומות ומאוחרות; עבורי היא הייתה עולם ההרפתקאות וגן המשחקים. אחד הכבישים המובילים לשכונה מגיע אל פתח בית הוריי, אך בסוף העשור הנוכחי יהפוך המקום הזה למנוכר, ולא באופן תיאורטי.

אני תוהה אם אוכל בתחילת העשור הבא לסייר בפתח בית הורי ולספר בערבית את סיפור האזור לדור הבא. האם כשנשב בשכונה החדשה יגידו לנו שזה לא המקום הטבעי שלנו? האם נצטרך להזהיר את ילדינו מפני ישיבה בתצפית שמתחת לעץ התות?

גילוי נאות: ב-2011 עבר בן גילי וידידי המנוח פואד עליאן בפארק שבין בית הספר הדו-לשוני שבו למדתי לבין בית הקברות. החלפנו מילים קצרות והוא הראה לי מעט מיכולותיו האקרובטיות – תחביב משותף לנו. לפני שנפרדתי ממנו הזהיר אותי מלהתאמן באקרובטיקה (פארקור) בפארק הסמוך לאצטדיון טדי, בגן על שם אלמליח. הקשבתי לפואד ובמשך שנים רבות רגלי לא דרכה שם. נוח על משכבך בשלום בבית הקברות שליד בית ספרי; לו רק יכול הייתי להזהיר אותך מפני פארק ריסקין בירושלים.

מוסטפה חוסיין

פרסם לראשונה על ידי הפורום לחשיבה אזונית

בסוף אפריל הדרכתי סיוור אקדמי בשפה הערבית לסטודנטים מהאוניברסיטה העברית בבית צפאפא, כפר הולדתי שבדרום-מזרח ירושלים. הסיוור כלל היבטים היסטוריים, ארכיאולוגיים וחברתיים. במהלך הסיוור התנפל אלמוני חובש כיפה שחורה עליי ועל הסטודנטים שאיתי, ולמזלי לא התרחשה מהומה גדולה. על אף שהגורל הפגיש אותנו במקריות, התפרצותו לחלוטין לא הייתה אקראית. זה היה שיעור שלא למדתי במדעי הרוח וסיוור מכוון מכאן והלאה בכפר הולדתי.

תוואי הסיוור מתחילתו ועד סיומו התקיים במרחב ציבורי. עבורי מדובר קודם כל במקום בו נולדתי ושל דורות לפניי. כל תחנה במסלול נבחרה בקפידה כדי ללמד את המשתתפים על אודות השינוי שהתרחש באזור לאורך ההיסטוריה, להציג בפניהם את המציאות כפי שהיא נתפסת בידי הדור הנוכחי ולעורר דיון בשאלה לאן פנינו מועדות.

הכפר בית צפאפא

הכפר בית צפאפא ממוקם בדרום ירושלים, על תוואי נחל עמק רפאים בין העיר העתיקה לבית לחם. בעבר הקיפו אותו קטמון, צור באהר, טלביה, טנטור, בית לחם, בית ג'אלה, מלחה והכפר הסמוך שרפאת. במאה ה-20, ובמיוחד לאחר 1948 ו-1967, נשאר הכפר במקומו, אך השמות סביבו השתנו: פת, גוננים, תלפיות, ארננה, רמת רחל, הר חומה, גבעת המטוס, גילה ומנחת. אפילו מסילת הרכבת העותמאנית מהמאה ה-19, שחצתה את הכפר מאז הקמתה, השתדרגה במאה ה-21 לפארק המסילה. תוך כדי הליכה קלה במקטע המסילה שבתוך הכפר, היכרות בסיסית עם הגיאוגרפיה, האנתרופולוגיה, הארכיאולוגיה, הסוציולוגיה, האדריכלות, הבוטניקה, הבלשנות והתיאולוגיה תבהיר שהמקום בית צפאפא.

זה אותו כפר שהזכיר סלאח א-דין אי-שם במאה ה-12, רק שגבולותיו הצטמצמו משמעותית במאה ה-20, ונבלעו כיום בתחומן של שכונות שהוקמו מאוחר יותר. מועד הטיוול חל ביום שישי אביב. הסיוור החל בנקודה שבעבר הייתה חלק מבית צפאפא וכיום היא שכונת פת, וליתר דיוק בפארק הממוקם בין בית הספר הדו-לשוני לבית הקברות המוסלמי של ילידי הכפר הסמוך לפארק המסילה.

בשלב הראשון גילה האלמוני סקרנות כשפגש קבוצה של ערבים המתארגנים בפארק ציבורי כשהיה בדרכו חזרה מבית הכנסת. לאחר מכן החל לצלם את הקבוצה ולשאל מה עשינו כאן. בשלב השלישי עקב בהתמדה אחרי מסלול הקבוצה. לאחר שהשלים את הקניות של שישי, שערך בשטח ששימש כמחסן של אחד מתושבי הכפר ושכיום נמצא בבעלות יהודית, שוב הצטלבו דרכינו.

הנוכחות של קבוצה של צעירים ערבים לא נעמה לו כלל, ולכן התפרץ בעזות מצח ובקול רם וציין שהמקום שעמדנו בו קרוב לפיגוע שהתרחש ב-2002. הוא גם לא היסס לשפוף במילים גסות את אשר על ליבו ברוח דעותיו הרדודות על אודות מוסלמים, ערבים ופלסטינים. בהתפרצותו הגעתי לשתי תובנות: הראשונה שענינו בראשו אך הוא אינו רואה היכן הוא חי. הוא מתהלך ליד הכפר בית צפאפא, בית הספר הדו-לשוני ובית קברות מוסלמי, ועדיין אינו מסוגל לעכל קבוצה שמעבירה סיוור בערבית. השנייה, תחושת הביטחון שלנו לנוע בכפר ובסביבתו מצומצמת למדי.

פרופ' אזאדה קיאן, סוציולוגית פמיניסטית איראנית גולה המשטר באיראן יצא מחוזק מהמלחמה

פרופ' אזאדה קיאן (צילום: הפרלמנט האירופי)

הברית". בצד גל המעצרים, נמשכו הוצאות להורג של מתנגדי משטר.

מהי התחושה של האזרחים באיראן?

על פי סקר שנערך לאחרונה באיראן, 70% מהנשאלים מעוניינים בשינויים – לא בהחלפת המשטר, אלא בשינויים משמעותיים במשטר עצמו. השאיפה היא להגברת האחריות, החובה של אנשי שלטון לתת דין וחשבון לציבור על מעשיהם, החלטותיהם ומדיניותם יחד עם הקשבה לדרושות החברה האזרחית. המשטר נדרש גם לאפשר לחברות פרטיות קטנות ובינוניות ליהנות מהשיקום, ולא רק לתאגידים המונופוליסטיים המקורבים להנהגה. הציבור דורש מעורבות מחודשת בחיי הכלכלה, החברה והפוליטיקה במדינה. יחד עם זאת, הזעם הציבורי כלפי המשטר נותר בעינו, על רקע המשך ההוצאות להורג ומניעת פירות עושר הנפט מהאזרחים.

נתונים שפורסמו מתוך תקציב המדינה מהשנים האחרונות מצביעים על צניחה חדה בחלקן של מערכות הבריאות והחינוך בתקציב המדינה. לעומת זאת, בנתח המופנה למשמרות המהפכה, לכוחות המזוינים, למדרשות דתיות ולקרנות אסלאמיות נרשמה עלייה חדה. תיעוד זה עורר מחאה ציבורית נרחבת, שבאה לידי ביטוי גם בהפגנות הענק בחודש ינואר האחרון. הדרישות המרכזיות נותרו בבסיסן חברתיות-כלכליות.

אזרחים שנמנו בעבר עם מעמד הביניים המשכיל והמבוסס יחסית, מוצאים עצמם כעת במצב כלכלי רעוע ונאבקים על קיומם. בהיעדר נכונות לשינוי מבני מצד המשטר, גל מחאות חדש הוא רק עניין של זמן. ברקע הדברים, מזכר ההבנות החדש עם הממשל האמריקאי כולל סעיף המורה על הפשרת נכסים איראניים מוקפאים בחו"ל – סכומים אלה אמורים לממן שיפור במצב הכלכלי באיראן.

ואדים קמנקה / "הומניטה"

המשטר הרודני יצא מחוזק מהמלחמה שפתחו ארה"ב וישראל נגד איראן. באחרונה נדחקו הצידה ראשי האגף הקיצוני שהתנגד למזכר ההבנות שנחתם עם הנשיא טראמפ. כך סבורה אזאדה קיאן, פרופסור איראנית גולה לסוציולוגיה המנהלת את המרכז ללימודים, לתיעוד ולמחקר פמיניסטי באוניברסיטת פריס-סיטה, בריאיון שפורסם בשבוע שעבר בעיתון הקומוניסטי הצרפתי "הומניטה".

לדבריה, "קובעי המדיניות בטהרן חותרים כעת להסכמות עם האמריקאים על רקע המצב הכלכלי והפיננסי החמור שאליה נקלעה המדינה. בעקבות המלחמה המשבר רק החריף ואיראן נאלצה לבצע ויתורים משמעותיים בסוגיית הגרעין – מתוך הבנה כי מנוף הלחץ העיקרי שנותר בידיהם הוא השליטה במצר הורמוז".

מדוע יוצא המשטר האיראני מחוזק מהמלחמה התוקפנית שניהל ממשל טראמפ מאז 28 בפברואר?

סיומו של העימות בין טהרן לווינגטון וישראל שם קץ להרס איראן ולפגיעה באוכלוסייתה. למעשה, מנהיגי איראן מכריזים על עצמם כמנצחים במערכה. הם טוענים כי עמדו איתנים מול שניים מהצבאות החזקים בעולם – צבא ארצות הברית והצבא הישראלי. זאת ועוד, הנרטיב הרשמי של הרפובליקה האסלאמית גורס כי חלק מהציבור תמך במדינה במהלך המלחמה, בעוד שמתנגדי המשטר קיוו להפילו בסיוע הממשל האמריקאי והממשלה הישראלית.

מזכר ההבנות שנחתם מעניק רוח גבית למשטר. עם פרוץ הקרבות חל תהליך מיליטריזציה מואץ ומשמרות המהפכה בפרט ביססו את מעמדם כגורם מפתח מבוצר בתהליכי קבלת ההחלטות. בניגוד להערכות, העימות לא החלישה את הרפובליקה האסלאמית. במקום להוביל להפלתה, המלחמה – הנתפסת כבלתי חוקית ובלתי לגיטימית לחלוטין אף בקרב הקהלה בארצות הברית – שירתה בסופו של דבר את חיזוק המשטר. נוסח ההסכם הנוכחי בנושא הגרעין דומה לזה שנחתם בווינה ב-2015 בין איראן לארצות הברית, בריטניה, צרפת, רוסיה, סין וגרמניה, יחד עם האיחוד האירופי.

מה מצבה של החברה האיראנית בתום המלחמה?

החברה האיראנית היא המפסידה הגדולה של המלחמה. המלחמה גבתה את חייהם של 4,600 אזרחים והותירה הרס חסר תקדים. מעל 93 אלף יחידות דיור נהרסו באופן מלא או חלקי, ובין 2 ל-3 מיליון בני אדם נעקרו מבתיהם. התקיפות המסיביות כווננו לעבר תשתיות אזרחיות, ובהן כ-30 אוניברסיטאות, מרכזים רפואיים ומפעלי תעשייה.

הפגיעה בתשתיות כגון בתי הזיקוק, תעשיות הפטרוכימיה והפלדה, השביתה את המשק ודחפה עשרות אלפי עובדים למעגל האבטלה. מגזרים שלמים, ובראשם המסחר, ספגו מכה אנושה שהובילה לקריסת המונית של חברות ותאגידים. נוסף על כך, השבתת רשת האינטרנט פגעה אנושות בהכנסותיהם של כ-15 מיליון איראנים התלויים בה לפרנסתם. משבר זה האיץ משמעותית את שיעור האינפלציה במדינה. במקביל למשבר הכלכלי, החריף המשטר את הדיכוי הפנימי. רשויות החוק באיראן דיווחו על מעצרים במהלך המלחמה של כ-7,000 אזרחים, אשר תויגו כ"מרגלים לטובת ישראל או ארצות

איך לצאת מהפלוטר הרגשי-פוליטי

ממפה וממשיג תחושות, רגשות ומחשבות שעיצבו את השיח הפוליטי בישראל לאחר טראומת 7 באוקטובר. סער זיהתה תופעה זאת "כהצפה רגשית של הפוליטי", כלומר הרגש חודר ומנהל את השיקולים הפוליטיים. הטראומה הלאומית משתלטת על ההיגיון והעובדות ומאפשרת "השתקעות בעמדה קורבנית מצדיקת כל". במילים אחרות הטראומה מצדיקה את הטבח בתושבי עזה.

סער מראה כי הטראומה משנה את האופן בו אנחנו מדברים על המלחמה. רבים באולפני החדשות נטו לתאר את המלחמה בעזה כ"המלחמה המוצדקת מכל המלחמות". לפי היגיון זה, אם זו כה מוצדקת לא ניתן לבקר אותה. ביקורת על המלחמה משמעה ביקורת על החיילים, שהם קרובי משפחותינו או בני משפחותינו ממש. סער כותבת: "מאחר שהבניית הסכסוך הישראלי-פלסטיני כמשחק סכום אפס כרוכה גם בהבניה בינארית של רגשות, הזדהות עם פגיעותו של הצד האחר או אפילו עצם ההכרה בכך שגם הפלסטינים נמצאים בטראומה, מתפרשת באופן אוטומטי כהכחשת הסבל הישראלי; ומי שמכחישה את הסבל של עמה, בהכרח פועלת נגדו". הכריכה החזקה בין הרגשי והפוליטי סגרה את המרחב לאפשרות לבקר ואפילו להרהר על אודות הנעשה בעזה.

הדברים המובאים בספר משכנעים. הפער ההולך וגדל בתוך מחנה מתנגדי הממשלה בין מכחישי רצח העם בעזה ומתנגדי לבין אלה שהעלימו כמעט לגמרי כל התנגדות למלחמה עורר תמיהה בקרב פלסטינים וישראלים. מאז מלחמת יום הכיפורים ב-73 למד הציבור הישראלי להתנגד למלחמות. אז לאן נעלמה ההתנגדות עכשיו? היא הצטמצמה למעגל עיקש של פעילים נחושים שסירבו לקחת חלק בהיסטריה הקולקטיבית.

היסטריה המונית

במבט מבחוץ, לקתה החברה הישראלית בהיסטריה המונית. הלך הרוח הכללי היה קיצוני: "בעל הבית השתגע", כפי שאהבו לומר. שיקול הדעת וקור הרוח הציבורי נעלמו כלא היו. ממשלת הימין הקיצוני קיבלה אור ירוק מתומכיה וממתנגדיה לעשות כל העולה ברוחה כלפי חוץ. בצד זאת, כלפי פנים, המאבק נמשך: ההפיכה המשטרית הושתתה למראית עין לזמן קצר אך הותנעה מחדש במהרה.

יש להדגיש כי השתקת הביקורת כלפי הכיבוש ומשטר העליונות תמיד הייתה קיימת, כך גם הטראומה הלאומית השוררת מאז קום המדינה. עשרות אם לא מאות שעות שידור, תוכניות מיוחדות, סרטים, סיפורים ועדויות מטבח 7 באוקטובר תדלקו למרבה הצער את פשעי המלחמה בעזה. התממשקות הטראומה הלאומית עם החטופים והמלחמה היו אסון לגורל החטופים והפלסטינים שאיבדו מאנושיותם בעיני הישראלים.

כיצד ניתן לפעול במרחב רגשי-פוליטי כה מצומצם? עמליה סער מציעה מזור בספר. פתרון הפלוטר לשיטתה מצוי בשיקום הסוכנות הפוליטית האישית והקולקטיבית, כלומר ביכולת שלנו לפעול במסגרות קיימות ובמסגרות חדשות, ברשת וברחוב, ובקהילות השונות בהן אנו חברים. להציע פתרונות חדשים ולחדש את השיח הפוליטי ולא לחשוש לפעול. לדבריה יש בישראל ופלסטין רוב דתי ושמרני הרוצה בשלום, על אף הפרדוקסליות שבהגדרה. תפקידנו הוא להצליח לדבר ולרתום לכך את כל החפצים בשלום ובחיים בארץ הזאת.

רוי רוזנברג

שר הביטחון כ"ץ עם חיילי קומנדו בלבנון (צילום: עמוד הפייסבוק של כ"ץ)

עשרות הורים לחיילי קומנדו בלבנון שלחו לאחרונה מכתב אנונימי לראש הממשלה בנימין נתניהו בדרישה לא להפקיר את חיי ילדיהם במלחמה בלבנון, זו דרישה מובנת והגיונית בהתחשב במספר הרב של החיילים הישראלים שקיפחו את חייהם בשבועות האחרונים. ההורים כתבו לנתניהו במכתבם: "לוחמינו נמצאים בלבנון כשידיהם כבולות, בעוד שנראה שלעיתים גורמים חיצוניים הם המכתיבים את מהלך הדברים". עוד הוסיפו: "לא נאפשר שחיילנו יוקרבו בשל שיקולים זרים או אדישות מצד הדרג המדיני". המכתב מוען לממשלה בירושלים, אף שהיה יכול להישלח ישירות לבית הלבן היות ואת גורל המלחמה בלבנון קובע בימים אלה בווישנגטון נשיא ארצות הברית דונלד טראמפ. נראה שזה שבע ממלחמות כושלות במזרח התיכון ומעוניין לחתוך הפסדים, לייצב את האזור ולהשיב את החיילים האמריקאים הביתה.

מכתבים דומים כבר הגיעו לממשלה בירושלים בחודשים האחרונים. בין השאר נשלח מכתב הורים ללוחמים בסיירת הנח"ל שקרא לממשלה לא לסכן את חיי ילדיהם שנשלחו להילחם בלבנון. מכתב אחר שנשלח מביע התנגדות לחוק הפטור מגיוס חרדים לצבא: "אם החוק יעבור, נבין שסוחרים בדמים של חיילים וחיילות בשביל הישרדות פוליטית קטנה", כתבו ההורים. בעולם ישנן עוד תופעות דומות בהן אמהות לחיילים מביעות מחאה ישירה, למשל בתחילת המלחמה שפתחה רוסיה נגד אוקראינה. אפשר לראות זאת כדרך מתוחכמת להתנגדות המובלעת בביקורת על הפקרת החיילים. המכתבים ששולחים הורים לדרג המדיני לא נכתבו בחלל ריק. המשפחתיות הישראלית הדומיננטית, המגולמת בביטוי הפופולארי "הילדים של כולנו", מייצגת תופעה נרחבת של טשטוש ההבחנה בין המשפחה, החברה האזרחית והצבא. טשטוש מכוון זה קיים מראשית המדינה. חוסר ההבחנה בין החברה לצבא מסרס את הדיון הפוליטי בישראל ובכך את היכולת של הציבור הישראלי להתנגד לפשעי המלחמה שהממשלה והצבא מבצעים בעזה, למרות המידע הרב על הנעשה. בתוך הסכך המשפחתי-פוליטי, האפשרות של הבעת מחאה בשם או בתור הורים לחיילים היא אטרקטיבית כפתרון לקושי שבהתנגדות.

הצפה רגשית-פוליטית

ספרה החדש של האנתרופולוגית והאקטיביסטית פרופ' עמליה סער - "אלם: המנגנון התרבותי שחוסם את הישראלים מלהכיר באלימות של ישראל ולהתנגד לה" (הוצאת פרדס)

מציאות של חורבן ושנאה, מעבודותיה של נגה קלינסקי

”אש זרה” - אלימות, הרס וגירוש בגדה

”הוא חרד לשלומי מאחר שאני כאן לבד. אני חושבת על סבתי, שהגיעה לכאן מפולין בשנות השלושים במטרה להיות פועלת חקלאית בארץ ישראל, ואז, ב-1939, חדלו המכתבים ממשפחתה מלהגיע. האימה אוחזת בי, לא מפני שאני לבדי, אלא בשל התחושה שאני חלק משרשרת אינסופית של רוע ויצר הרס בלתי נשלט. שרשרת רצופה שבה כולנו לכודים - לכודים ומתכלים יחד.”

יוסי אבו

פסטיבל קולנוע ישראלי רדיקלי בסינמטק תל-אביב

בשיתוף פעולה בין סינמטק תל אביב למכללת סמינר הקיבוצים, נפתח ברביעי (1.7) הפסטיבל ”הבן, האם ו(אין) רוח הקודש – מרתון קולנוע ישראלי רדיקלי”, בהנחיית פרופ' אבנר פיינגלרנט, דיקן הפקולטה לאמנויות במכללת סמינר הקיבוצים, חוקר ויוצר קולנוע.

במהלך יומיים מוקרנים ארבעה סרטים ישראליים עכשוויים ומתקיימות שיחות עומק עם היוצרים על יצירתם, על החברה הישראלית ועל מקומו של הקולנוע כמדיום של התבוננות, ביקורת והתמודדות עם מציאות מורכבת. ”הזדמנות נדירה לפגוש מקרוב כמה מהקולות המסקרנים, המקוריים והאמיצים ביותר הפועלים כיום בקולנוע הישראלי”, נמסר.

בין הסרטים במרתון: ”הים” (ישראל, 2025), עטור הפרסים, המספר את סיפורו של חאלד, ילד בן 12 מכפר ליד רמאללה, האמור לנסוע אל הים בטיול כיתתי, אבל לא מורשה לעבור את המחסום. מאוכזב, הוא יוצא למסע בכוחות עצמו. בתום ההקרנה, שיחה עם הבמאי שי כרמלי פולק. במרכז הסרט ”טרופיקנה” (ישראל, 2024) אורלי בלאיש, קופאית שקופה בגיל העמידה החיה בישוב מרוחק במדבר. המחלקת את זמנה בין עבודתה בסופרמרקט לטיפול בבני משפחתה. לאחר ההקרנה שיחה עם הבמאי עומר טובי.

י”א

התערוכה ”אש זרה” של נגה קלינסקי נפתחה ביום שישי האחרון בגלריית המקרר (החשמונאים 90, תל-אביב). התערוכה היא התמודדות אמנותית-אקטיביסטית עם מציאות של אלימות, הרס וגירוש של קהילות רועים פלסטינים בשטחים הכבושים. מתוך חוויותיה בפעילות ”נוכחות מגינה” בקהילות, משתמשת קלינסקי במצלמה כיומן מסע פוליטי ואישי לעיבוד החורבן הגובר.

בתערוכה מוצגים צילומי חרס ושרידים: מבנים שרופים בצד צילומי סטודיו של חפצים יומיומיים שנותרו מאחור, דוגמת שברי זכוכית וכוס קפה מוכתמת בפחם. דרך המושג המקראי ”אש זרה”, מתריעה התערוכה מפני קנאות לאומנית-דתית עיוורת – אש שסופה לכלות את הכול ואת כולנו, קורבנות ומקרבים כאחד.

על חוויותיה בגדה המערבית שתחת כיבוש ישראלי, כתבה קלינסקי: ”מוכמאס, תשעה ק”מ מירושלים. אני שרויה לבדי בחלל של מה שהיה פעם בית. אפלת הקירות המפויחים והמעוותים סוגרת עליי. ממולי פעורים חלונות – מסגרותיהם קורסות לתוך עצמן. מבעד, תחת השמיים הבהירים, משתרעות גבעות ירקרות ופסטורליות. הטלפון מזמזם, הודעה מחברת לקבוצת ’נוכחות מגינה’.”

שבוע עיר / בעריכת לריסה מיכר

השתולים / יהונדב פרלמן

בחדר הסמוך

השתולים פורחים בקולף

הרוח מנשבת באילנות היילה של השכנים

אני אוהב אותך הבקר כפי שלא אהבתי מימי

אני אוהב אותך בסליחה ובשקט בעדינות ובדרך

בנצנוצים של זהר אני אוהב אותך אשתי

מפת היגון המתאבלת על נעוריה שחמקו להם

ועל כל ההרדופים שפרחו סביבך בארסם הממית

צבי סוכות לא רצוי באום אל-פחם

הוועדים הדגישו בהודעתם כי הטענות שמוסדות החינוך בעיר מלמדים אלימות הן בגדר "האשמות שקריות ובלתי מתקבלות על הדעת". יו"ר רשימת חד"ש ותושב העיר, ד"ר יוסף ג'בארין, הצטרף לביקורת ותקף את סוכות, "המגיע לאום אל-פחם לא כדי להכיר או ללמוד, אלא כדי לייצר פרובוקציה ולהפיץ הסתה וגזענות ברוח משנתו של כהנא". עוד הוסיף: "סוכות הוא נער גבעות מסית וגזען. באום אל-פחם אין מקום לגזענים. לא נאפשר לסוכות לעשות סרטון טיקטוק וקמפיין בחירות על גבם של התלמידים שלנו".

יצוין שסוכות ניסה החדש לפרוץ לבית ספר ביישוב טובא-זנגרייה שבגליל העליון. בתיעוד נראה סוכות כשהוא אוחז בידו מסור דיסק ומנסה לנסר את גדר בית הספר. דוברו של סוכות אישר כי ניסה לפרוץ לבית הספר ואמר כי תלמידים שהו בו במהלך הפרובוקציה.

בחודש שעבר התפרץ סוכות לדיון באוניברסיטה העברית לציון הנכבה, שאותו ארגן תא הסטודנטים ג'פרה. במהלך העימות תקף סוכות את משתתפי הדיון, ולבסוף סולק מהכיתה. כמו כן, במהלך החודש האחרון סוכות פרץ לפחות פעמיים לבתי ספר בירושלים המזרחית הכבושה, תוך שהוא מלווה בכוחות משטרה רבים ורכבים משוריינים.

סוכות, בליווי כמה מתנחלים, פרץ גם ב-15 בפברואר האחרון לבית הספר התיכון לבנות בלובן א-שרקיה, מדרום לשכם בשטחים הפלסטינים הכבושים, במהלך יום הלימודים. סוכות פרץ לחצר בית הספר יחד עם מתנחלים חמושים באופן מתריס, צילם בשטח בית הספר ואיים על הצוות החינוכי. כמו כן, חיילים פרצו לכפר מיד לאחר שהמתנחלים יצאו מבית הספר. סוכות טען כי "הושלכו אבנים בקרבת בית הספר".

ח"כ צבי סוכות (הציונות הדתית) הגיע בשני (28.6) לסיור בבתי ספר באום אל-פחם, אך מצא את מוסדות החינוך סגורים בעקבות השבתה שעליה הכריזו ועד ההורים העירוני והוועדה העממית. ההחלטה על השבתת הלימודים התקבלה יום לפני הגעתו של סוכות, המשמש כיו"ר ועדת החינוך בכנסת, בישיבת חירום שנערכה בעירייה לקראת ביקורו של.

במהלך הביקור התפתח עימות עם תושבי העיר, ובשיאו תלה סוכות דגל ישראל על שערו של אחד מבתי הספר הסגורים. לאום אל-פחם הגיעו חברי הכנסת מסיעת חד"ש, עאידה תומא-סלימאן ועופר כסיף, יחד עם ח"כ לשעבר יוסף עטאונה, כדי להביע סולידריות עם התושבים. ראש עיריית אום אל-פחם, ד"ר סמיר מחאמיד, מסר: "מי שמגיע עם מורשת של פריצה לבסיס צבאי ושל מה שנעשה בחווארה, לא יכול להטיף לילדי אום אל-פחם ולאנשי החינוך על ערכים. אנחנו מלמדים סובלנות וקבלת האחר".

הוועדים מסרו בהודעה משותפת כי ההחלטה להותיר את בתי הספר סגורים נועדה למנוע חיכוך, לשמור על ביטחון התלמידים ואנשי החינוך ולהגן על המערכת מפני הסתה.

השבוע לפי איתי בנימיני

צעיר תל אביבי מתמודד עם הטיהור האתני בגדה

חד"ש תל אביב

יריד סולידריות עם הגדה המערבית

מוצרים מהגדה הכבושה . פאנל עם פעילי

נוכחות מגנה . הרצאות . הופעות חיות

יום שני 6.7 | 17:30 | אחד העם 70 ת"א

מק"י ירושלים

פיקניכיף - אירוע גיבוש לסניף

מוסיקה, אוכל ומשחקים

יום חמישי 2.7 | 13:30 | פרטים והרשמה בסניף

זה הדרק
 زوهديرك
 קול שמאלי מהשטח

zoha.org.il